

Nr 147

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid, m.m.; given den 25 oktober 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

LENNART GEIJER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås sådana lagändringar att nyårsafton blir i vissa hänseenden likställd med helgdag.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid

Härigenom förordnas att 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Infaller tid, då enligt lag eller särskild författning åtgärd sist skall företagas, på söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton eller julafton, må åtgärden företagas nästa söckendag.

Infaller tid, då enligt lag eller särskild författning åtgärd sist skall företagas, på söndag, annan allmän helgdag, lördag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, må åtgärden företagas nästa söckendag.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1965:127.

2 Förslag till

Lag om ändring i växellagen (1932:130)

Härigenom förordnas att 72 § växellagen (1932:130) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

72 §¹

Inträffar växels förfallodag å söndag eller annan allmän helgdag, må ej betalning för växeln krävas förrän nästa söckendag. Alla andra åtgärder med avseende å växel, såsom uppvisande till godkännande och upptagande av protest, må likaledes vidtagas allenast å söckendag.

Skall åtgärd, som nu sagts, vara vidtagen inom viss tid, vars sista dag är allmän helgdag, varde tiden för åtgärdens vidtagande utsträckt att omfatta jämväl påföljande söckendag. Vid tids beräkande skola mellanliggande helgdagar medräknas.

Likställda med allmän helgdag enligt denna lag äro lördagar samt midsommarafton *och* julafton.

Likställda med allmän helgdag enligt denna lag äro lördagar samt midsommarafton, julafton *och* nyårsafton.

Vid beräkning av tid, vare sig i lag fastställd eller särskilt bestämd, inom vilken åtgärd skall vidtagas, varde den dag, från vilken tiden skall löpa, ej medräknad.

Uppskovsdagar äge enligt denna lag ej rum.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1965:125.

3 Förslag till

Lag om ändring i checklagen (1932:131)

Härigenom förordnas att 55 § checklagen (1932:131) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

55 §¹

Checks uppvisande till betalning samt upptagande av protest må äga rum allenast å söckendag.

Då den sista dagen av stadgad tid för vidtagande av åtgärd beträffande check, särskilt dennas uppvisande till betalning eller verkställande av protest eller därmed likställt bestyrkande, är söndag eller annan allmän helgdag, varde tiden utsträckt att omfatta jämväl påföljande söckendag. Vid tids beräkning skola mellanliggande helgdagar medräknas.

Likställda med allmän helgdag enligt denna lag äro lördagar samt midsommarafton och julafton.	Likställda med allmän helgdag enligt denna lag äro lördagar samt midsommarafton, julafton och nyårsafton.
---	---

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1965:126.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1936:81) om skuldebrev

Härigenom förordnas att 5 § lagen (1936:81) om skuldebrev skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Är förfallotid ej avtalad, vare gäldenären pliktig att infria skuldebrevet när borgenären det fordrar och äge rätt att betala så snart han själv vill. Räntebetalning varde, så länge huvudstolen ej är förfallen, fullgjord årligen å dag som efter kalendern motsvarar dagen för skuldbrevets utfärdande.

Inträffar skuldebrevs förfallotid på söndag eller annan allmän helgdag, anses nästa söckendag såsom förfallodag. Detsamma gäller, när skuldebrev lyder på betalning inom viss tid, vars sista dag är allmän helgdag. Likställda med allmän helgdag äro enligt denna lag lördagar samt midsommarafton och julafton.

Inträffar skuldebrevs förfallotid på söndag eller annan allmän helgdag, anses nästa söckendag såsom förfallodag. Detsamma gäller, när skuldebrev lyder på betalning inom viss tid, vars sista dag är allmän helgdag. Likställda med allmän helgdag äro enligt denna lag lördagar samt midsommarafton, julafton och nyårsafton.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1965:128.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:98) om inskrivningsregister

Härigenom förordnas att 4 § lagen (1973:98) om inskrivningsregister skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Inskrivningsdag hålles varje måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag, som icke utgör helgdag. Lika med helgdag anses midsommarafton och julafton. Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan förordna att inskrivningsdag skall inställas, om särskilda skäl föreligger till det.

Föreslagen lydelse

4 §

Inskrivningsdag hålles varje måndag, tisdag, onsdag torsdag och fredag, som icke utgör helgdag. Lika med helgdag anses midsommarafton, julafton och nyårsafton. Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan förordna att inskrivningsdag skall inställas, om särskilda skäl föreligger till det.

Ansökan som inkommit efter den tidpunkt då inskrivningsdagen enligt därom meddelade bestämmelser avslutats anses gjord på nästföljande inskrivningsdag.

Upptages ansökan i inskrivningsärende samma dag som registrering sker i fastighetsregistret beträffande den fastighet som ansökningen avser, skall det anses som om ansökningen gjorts efter registreringen.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över justitieärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 25 oktober 1974.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, CARLSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Geijer, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid m. m.* och anför.

Enligt nuvarande lagstiftning är i vissa hänseenden lördagar, midsommarafton och julafton likställda med allmän helgdag.

Om tid då enligt lag eller särskild författning åtgärd sist skall företas, infaller på söndag eller annan helgdag, lördag, midsommarafton eller julafton, får åtgärden enligt 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid vidtas nästa vardag.

I fråga om växel och check gäller dels enligt 72 § växellagen (1932:130) att betalning för växel, som förfaller till betalning på söndag eller annan helgdag, får krävas först nästa vardag, dels enligt 55 § checklagen (1932:131) att uppvisande av check till betalning och upptagande av protest får ske endast på vardag. Annan åtgärd i fråga om växel eller check får likaledes vidtas endast på vardag. Om sådan åtgärd skall vara vidtagen inom viss tid, vars sista dag är söndag eller annan helgdag, utsträcks tiden till att omfatta också påföljande vardag.

Inträffar skuldebrevs förfallodag på söndag eller annan helgdag, skall den enligt 5 § andra stycket lagen (1936:81) om skuldebrev anses i stället inträffa nästa vardag.

I växel- och checklagarna liksom i lagen om skuldebrev är lördag, midsommarafton och julafton likställda med helgdag.

Enligt 4 § lagen (1973:98) om inskrivningsregister hålls inskrivningsdag varje måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag, som inte utgör helgdag. Lika med helgdag anses midsommarafton och julafton. Lagen äger tillämpning, om Kungl. Maj:t med stöd av 19 kap. 24 § jordabalken bestämt att inskrivning skall ske i inskrivningsregister med användande av automatisk databehandling i stället för i fastighetsbok eller tomträttsbok.

Reglerna om vissa dagars likställande med helgdag har införts successivt, senast i fråga om lördagar under vinterhalvåret (prop. 1965:96, 1LU 1965:26, rskr 1965:259). Tillväxten av antalet sådana dagar har skett i takt

med den fortgående utvecklingen på arbetsmarknaden mot ökad arbetsfrihet vissa dagar. Lagändringarna har haft ett dubbelt syfte. Dels har man velat låta arbetstagare som är ledig från arbetet slippa olägenheten av utlöpande fatalietider och därigenom kunna bättre utnyttja ledigheten till vila och rekreation. Dels har man velat öppna möjlighet för domstolar, förvaltningsmyndigheter och banker att hålla sina expeditioner och kontor stängda under sådana dagar och därigenom ge ytterligare grupper av arbetstagare möjlighet till ledighet.

Inom vissa sektorer av arbetsmarknaden är sedan någon tid nyårsafton arbetsfri dag. Genom den ändring som i år har vidtagits i allmänna arbetstidsavtalet (ARB) har nyårsafton i princip blivit arbetsfri också för flertalet statliga och vissa icke statliga tjänstemän med s.k. kontorsarbetstid. Viss möjlighet att ålägga sådan tjänsteman tjänstgöringsskyldighet denna dag finns dock enligt avtalet om det skulle anses behövt med hänsyn till arbetets natur.

Ändringen i ARB aktualiserar frågan om att likställa nyårsafton med helgdag i förut nämnda lagar. För att utröna förutsättningarna för en sådan åtgärd har tillfälle lämnats riksåklagaren, rikspolisstyrelsen, bankinspektionen, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Svenska bankmannaförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges föreningsbankers förbund, Post- och Kreditbanken (PK-banken), Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet att yttra sig i frågan. Samtliga tillfrågade instanser har ställt sig positiva till den ifrågasatta åtgärden. Från några håll har dock föreslagits att den skall få verkan först år 1975. Sålunda framhåller bankföreningen och PK-banken att ett genomförande redan i år skulle få negativa konsekvenser för bankerna. I första hand åsyftas sådan ränteförlust i samband med diskontering av växlar som skulle bli en effekt av att bankerna när diskonteringen skedde inte kunnat förutse att nyårsafton 1974 skulle bli jämställd med helgdag vid beräkning av förfallotid. Enligt föreningens och bankens mening bör i vart fall fastläggas att kreditgivare i dessa fall är berättigad till ränta även för den utsträckta kredittiden. Föreningen och banken befarar även att beräkningen av banks kassakvot och likviditetskvot vid utgången av december 1974 kan påverkas negativt, om inte riksbanken medger modifikationer.

Samma skäl som tidigare föranlett utvidgning av gruppen med helgdag likställda dagar talar enligt min mening för att nu införliva nyårsafton med denna grupp. Även om ändringen övergångsvis möjligen kan vålla vissa kreditgivare och andra avtalsparter någon praktisk olägenhet måste skälen för att likställa nyårsafton med helgdag anses väga så mycket tyngre att ändringen bör genomföras med verkan redan fr.o.m. nyårsafton 1974. Ränteberättigad fordringsägare bör i enlighet med förutsättningarna för kreditavtalet kunna ta ut ränta enligt den för krediten tillämpade räntesatsen också för den utsträckta kredittid som kan bli en följd av lagändringen. Det torde ankomma på riksbanken att om så är nödvändigt meddela av lagänd-

ringen aktualiserade anvisningar beträffande beräkningen av banks kassakvot eller likviditetskvot.

Lagtekniskt bör åtgärden ske genom ändring i de fem lagar som jag berört förut.

En bestämmelse om inskrivningsdagar motsvarande 4 § lagen om inskrivningsregister finns i 25 § andra stycket sjölagen (1891:35 s. 1) i dess lydelse enligt lag 1973:1064. Denna bestämmelse har ännu inte trätt i kraft, och frågan om erforderlig ändring på denna punkt kan lämpligen tas upp i samband med vissa andra ändringar i sjölagen som aktualiseras nästa år.

I fråga om växel- och checklagarna är att märka att de utfärdats efter ratificering av mellanfolkliga konventioner, innefattande förpliktelser för konventionsstaterna att införa gemensamma lagar angående växel och check. Den ändring i dessa lagar som nu är aktuell utgör dock en sådan avvikelse från konventionernas lagtext som konventionsstat är berättigad att göra (bilaga II art. 18 till konventionen om gemensam växellag och bilaga II art. 27 till konventionen om gemensam checklag).

Avsikten är att domstolar och andra statliga myndigheter som berörs skall utnyttja möjligheten att hålla expeditioner och kontor stängda på nyårsafton. De föreslagna reglerna blir tillämpliga beträffande bl.a. rättegångsbalkens regler om frister för straffprocessuella frihetsberövanden. Jag ser som angeläget att denna möjlighet till förlängning av frist inte utnyttjas på ett sätt som leder till oskäliga resultat. Det förtjänar påpekas att den föreslagna lagändringen inte hindrar att viss tjänsteåtgärd, t.ex. brådskaande häktningsförhandling, företas på nyårsafton.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

antaga inom justitiedepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid,
2. lag om ändring i växellagen (1932:130),
3. lag om ändring i checklagen (1932:131),
4. lag om ändring i lagen (1936:81) om skuldebrev,
5. lag om ändring i lagen (1973:98) om inskrivningsregister.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

